

Karakter Gelişim İndeksi'nin Türk Ergenlerdeki Psikometrik Özellikleri

Halil Ekşi¹ İbrahim Demirci² Çınar Kaya³ Füsun Ekşi⁴

Gelişim Tarihi: 2017-01-07

Kabul Tarihi: 2017-07-06

Öz

Bu çalışmanın amacı Karakter Gelişim İndeksi'ni (KG) Türkçe'ye uyarlamak ve ölçeğin psikometrik özelliklerini incelemektir. Çalışma grubu 604 ortaöğretim öğrencisinden oluşmaktadır. Doğrusal faktör analizinde 11 boyutlu modelin kabul edilebilir uyum verdiği görülmüştür. Ölçekteki maddelerin faktör yükleri .30 ile .80 arasında değişmektedir. Ölçeğin iç tutarlılık güvenirlik katsayısı .92 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarının iç tutarlılık güvenirlik katsayıları .60 ile .83 arasında değişmektedir. Ölçeğin madde toplam puan korelasyon katsayılarının .22 ile .68 arasında değiştiği görülmüştür. Ölçüt bağımsız geçerlik açısından, insani Değerler Ölçeği alt ölçek puanları ile KG alt ölçek puanları arasındaki korelasyon katsayıları .30 ile .65 arasında değişmektedir. Araştırmanın sonuçları Karakter Gelişim İndeksi'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik özelliklerinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu ve bilimsel araştırmalarda kullanılabilirliğini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Karakter gelişimi, karakter eğitimi, geçerlik, güvenirlik, doğrusal faktör analizi

¹ Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Göztepe Yerleşkesi, 34722 Kadıköy/İstanbul
Email: halileksi@marmara.edu.tr

² Yrd. Doç. Dr., Sinop Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Korucuk Köyü Trafo Mahallesi
57000, Sinop Email: ibrahimdemircipdr@gmail.com

³ Araştırma Görevlisi, (Sorumlu Yazar) Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Kutlubey Yazıcılar Yerleşkesi
74100, Merkez/Bartın Email: cinar.kaya@yahoo.com

⁴ Doç. Dr., Eğitim Bilimleri Bölümü, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, 34700, Üsküdar/İstanbul
Email: fusun.eksi@medeniyet.edu.tr

The Psychometric Properties of Character Growth Index in Turkish Adolescents

Submitted by 2017-01-07

Accepted by 2017-07-06

Abstract

The aim of this study was to examine the psychometric properties of Turkish version of Character Growth Index. The sample of this study consisted of 604 high school students. The results of confirmatory factor analysis demonstrated that 11 factor model fitted the data well. Factor loadings ranged between .30 and .80. The internal consistency reliability coefficient of the scale was calculated as .92. The internal consistency reliability coefficient of the subscales ranged between .60 and .83. The corrected item-total correlations ranged between .22 and .68. In terms of the criterion validity, the correlation coefficients calculated between the Humanitarian Values Scale subscale scores and the CGI subscale scores ranged from .30 to .65. These results revealed that Character Growth Index is a valid and reliable scale and can be used in scientific studies.

Keywords: Character growth, character education, validity, reliability, confirmatory factor analysis

Giriş

Psikoloji alanında geçtiğimiz yüzyılın ilk yarısında psikolojik bozuklukların tanımlanması, tedavi edilmesi ve önlenmesi konularına odaklanılmıştır; ancak kişisel gelişimin desteklenmesi, iyi olmanın bileşenleri gibi konulara aynı derecede önem verilmemiştir (Seligman, 2002; Seligman ve Csikszentmihalyi, 2000). Alanda 20 yüzyılın ikinci yarısında başlayıp günümüze kadar devam eden (ve daha sonra pozitif psikoloji olarak adlandırılacak olan) bir odak kayması gerçekleşmiştir; birçok araştırmacı psikolojik gelişim, iyi olma ve kişiliğin güçlü yönleri gibi olguları incelemeye başlamıştır (Ryan ve Deci, 2001; Seligman, 2002; Seligman ve Csikszentmihalyi, 2000). Karakter güçlerine ilişkin, bunları daha sağlam bir kuramsal çerçeveye oturtmak için çeşitli sınıflandırmalar yapılmıştır. Bu çalışmalardan yola çıkan Peterson ve Seligman (2004) insanın olumlu özellikleriyle ilgili sınıflamaların ampirik temelli olarak yapılması gerektiğini öne sürmüştür. Psikoloji alanında insana yönelik önceki sınıflamalar (örneğin DSM versiyonları) semptomlarla tanımlanan hastalık/bozukluklara odaklanırken pozitif psikolojideki karakter sınıflamaları insanın olumlu özelliklerine odaklanmıştır (Peterson ve Seligman, 2004).

Psikoloji bağlamında erdemler, bireyin kendisine ve topluma yararlı düşünce ve davranışlara sahip olmasını sağlayan psikolojik süreçler olarak tanımlanmaktadır. Karakterin ise bazı erdemlerin bir araya gelmesiyle oluşan üst düzey bir yapı olduğu vurgulanmaktadır (McCullough ve Snyder, 2000). Peterson ve Seligman (2004) ise karakter güçlerini olumlu kişilik özellikleri olarak tanımlamakta ve erdemlerin karakter özelliklerinin birleşimiyle oluştuğunu ifade etmektedir. Peterson ve Seligman (2004) karakter güçlerini (character strengths) ve davranışlarda görülebilen değerleri (values in action) eylem olarak tanımlayarak erdemlerin bu güçlerin oluşturduğu üst düzey özellikler olarak ele almaktadırlar. Örneğin bilgelik bir erdem iken bu erdem “psikolojik içeriği” ya da bu erdeme ilişkin süreç ve mekanizmalar yaratıcılık, öğrenme sevgisi gibi karakter güçlerinden oluşmaktadır. Karakter güçleri düşünce, duygu ve davranışlarla yansıtılan olumlu özellikler olarak tanımlanabilir. Karakter güçleri çeşitli derecelerde ortaya çıkar ve bunlardaki bireysel farklılıklar ölçülebilirdir (Peterson ve Seligman, 2004).

Ahlak felsefecileri ve manevi düşünürlerce değerlendirilen bilgelik, cesaret, insanîyet, adillik, ölçülülük ve ahlaklılık, erdemli olmanın çekirdeğini oluşturan altı temel erdemdir. Bu temel niteliklerin evrensel olduğu ve muhtemelen biyolojik kökenli olduğu düşünülmektedir. İnsanların karışık özelliklerle başlamak ve hayatta kalmak için evrimsel olarak bu özellikleri geliştirdikleri düşünülmektedir (Peterson ve Seligman, 2004). Bu görüş

Schwarz'ın (1994) değerlerle ilgili görüşleriyle benzerlik göstermektedir. Karakter güçleri erdemli olu u tanımlayan psikolojik süreçlerdir. Erdemli olu 6 boyuttan olu maktadır, erdem boyutları da 24 karakter gücünden olu maktadır. “Bilgelik” (wisdom) erdemi, yaratıcılık (creativity), merak (curiosity), öğrenmeye açık olu u, açık fikirlilik (open-mindedness) ve çok yönlü bakı açısı (perspective) karakter güçlerinden; “cesaret” (courage) erdemi, dürüstlük (integrity), cesur olma (bravery), sebatkârlık (persistence), zindelik, yaşam coşkusunu (vitality, zest) karakter güçlerinden; “insanîyet” (humanity) erdemi, nezaket (kindness), sevgi (love; sevmeye ve sevilme) sosyal zekâ (social intelligence) karakter güçlerinden; “adalet” (justice) erdemi, hakkaniyet (fairness), liderlik (leadership) ve grup sadakati (citizenship) karakter güçlerinden; “ölçülülük”(temperance) erdemi, affedicilik (forgiveness), alçakgönüllülük (humility), tedbirlik (prudence) ve öz-denetim (self-regulation) karakter güçlerinden ve “aşkınlık” (transcendence) erdemi güzelliğin ve mükemmelliğin takdiri (appreciation of beauty and excellence), minnettarlık (gratitude), umut (hope), mizah (humor) ve maneviyat karakter güçlerinden olu maktadır (Peterson ve Seligman, 2004).

Karakter güçlerinin olumlu özellikleri ortaya çıkarma, iyi olu u artırma psikopatolojiyi önleme potansiyeli bulunmaktadır (Gillham ve diğeri 2011). Örneğin değerlere odaklı kişiler arası karakter güçleri arkadaş edinmeyi ve sosyal desteği artırabilir. Sosyal destek de dolaylı olarak mutluluğa yol açan olumlu yaşantıları artırabilir ve depresyondan koruyabilir. Maneviyat yaşamı problemlerde dayanıklılığı artıran bir kaynak olabilir (Sperry ve Shafranske, 2007). Yaşam baki da baki mluluk ve ümitsizlik gibi olumsuz durumlardan kaçınmasını sağlayabilir. Karakter güçleri sorunlarla karşılaşan bireylerin hedeflerine ulaşmasına yardımcı olabilir. (Gillham ve diğeri 2011).

Ergenlik çağındaki bireylerin gelişiminde okul ve eğitim yaşantıları tartışılmaz öneme sahiptir. Karakter güçlerine yönelik kuram ve uygulamaların diğer pozitif psikoloji çalışmalarıyla birlikte eğitim alanına yansımaları olmaktadır. Bu nedenle karakter güçlerinin nicel yöntemlerle ölçümünün eğitim süreçleri ve eğitim kurumları açısından da önemli bir hedef olabileceği söylenebilir. Pozitif psikoloji ve karakter güçlerine ilişkin bütüncül bir yaklaşım olan pozitif gençlik gelişimi yaklaşımında da gençlerin güçlü yanları, olumlu özellikleri ve karakter güçleri üzerine odaklanılmakta ve bu özelliklerin gelişimini destekleyerek yetişkinlik döneminde gelişimsel bir şekilde yaşamı sürdürmelerine yardımcı olmak amaçlanmaktadır. Bu alanda geliştirilen modellerden biri olan 5C modeli yeterlik, kendine güven, ilişkiler, karakter ve merhamet (competence, confidence, character, caring,

and connection) özellikleriyle pozitif gençlik gelişimini kavramsallaştırmaktadır (Lerner, Phelps, Forman ve Bowers, 2009).

Pozitif psikolojiden beslenen eğitimciler okullarda akademik performansın yanı sıra öğrencilerin iyi olmalarını da olumlu etkilemektedir. Karakter gelişimine ilişkin müdahalelerin okullar ve eğitim ortamları açısından önemi açıktır. İyi olma ve psikopatolojinin önlenmesi gibi hedeflerden önce bizzat akademik çalışmalarındaki başarı için bile karakter güçleri büyük önem taşımaktadır. Örneğin karakter güçlerinin neredeyse tamamının akademik başarı ile orta ve düşük düzeylerde ilişkili olduğu bulunmuştur (Lounsbury, Fisher, Levy ve Welsh, 2009). Öğrencilere erken yaşlardan itibaren kendini incelemenin ve ruh sağlığını yönetmenin öğretilmesi öz-farkındalığın ve duygusal zekânın gelişmesine yardımcı olmaktadır (Waters, 2011; Waters, 2014).

Karakter güçlerinin ölçümünün katkı sunacağı alanlardan biri de kuşkusuz duyuşsal eğitim ve karakter eğitimidir. Eğitim kurumlarında uygulanan programlar genellikle öğrencilerin bilişsel gelişimine yönelik ve akademik içeriklere dönük çalışmaları kapsamaktadır. Okulların temel amaçlarından birisi de al olarak öğrencilerin akademik açıdan başarılı olmasını sağlamak; bir üst düzeydeki eğitim kurumlarındaki eğitime ve mesleki hayata temel teşkil edecek yeterlikleri kazanmalarına yardım etmektir. Ancak öğrencilerin duyuşsal alandaki gelişiminin desteklenmesinin ve temel insani değerlerin kazandırılmasına yönelik çalışmaların da en az akademik gelişim kadar önemli bir amaç olduğu söylenebilir. Türk Milli Eğitimi Temel Kanunu'na göre "... milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren...(1973, Madde: 1) yurttaşlar olarak yetiştirmek" ve öğrencilerin "Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişim birikimi ve karaktere" (1973, Madde: 2) sahip öğrenciler yetiştirmek millî eğitiminin genel amaçlarının içinde yer almaktadır.

Karakter eğitimi çalışmalarının hedef çıktılarında olan karakter özellikleriyle ilgili çeşitli kavramsallaştırmalar yapılmıştır. Pozitif psikoloji alanında yapılan karakter güçleri sınıflandırması (Peterson ve Seligman, 2004), karakter eğitimi alanında yapılan çalışmalar (Lickona, 2009) ve pozitif gençlik gelişimi (Lerner, ve diğeri, 2009) gibi çalışmalar karakter güçleri ile ilişkili ölçme modellerine de kaynaklık etmiştir. Karakter eğitimi uygulamaları da söz konusu duyuşsal alanlara ilişkin gelişimin desteklenmesine yönelik sistematik çalışmaları kapsamaktadır. Karakter eğitimi en genel anlamıyla örtük veya açık program aracılığıyla öğrencilere temel insanî değerleri kazandırma, değerlere karşı duyarlılık oluşturma ve onları davranışa dönüştürme konusunda yardımcı olmaktadır (Ekin, 2003). Bu alanda yapılan

çalı maların etkilili inin ölçümlemesi, karakter e itiminin ö renciler üzerindeki etkilili inin de erlendirilmesi, uygulamaların eksik yönlerinin geli tirmesini mümkün kılacaktır. Karakter e itimi süreçlerinin bilimsel standartlarda de erlendirilmesi, izlenmesi ve ele tirilmesi, kaçınılmaz bir zorunluluktur. Karakter e itimi süreçlerinde de, okul iklimini olu turan çevresel çıktılarla birlikte iyi de erleri açıkça gösterme derecelerinin de erlendirilmesi olmazsa olmaz temel özelliklerdendir (Lickona, 1996). Bu aynı zamanda uygulamaların bilimsel geçerli ini sa lama ve de erlendirme açısından da bir gerekliliktir. Bu ba lamda de erler e itimi ile ili kili çe itli çıktılar, ölçme araçlarıyla de erlendirilebilmektedir. Ülkemizde de ö rencilerin geli im özelliklerine uygun olan ve karakter geli imini kapsamlı bir ekilde de erlendiren ölçme araçlarına ihtiyaç duyuldu u söylenebilir.

Karakter geli imi konusundaki çalı maları ve ölçme araçlarını de erlendiren Liston (2014) ölçme araçlarının e itim alanına uygun olarak geli tirilmemesi, cevaplamasının çok uzun sürmesi ve yapısal anlamda bazı sorunları olması nedeniyle geçerli ve güvenilir bir ölçme aracına ihtiyaç duyuldu unu tespit etmiştir. Genel olarak bu çalı malarda karakter güçlerinin tespit edip sıralanması ve güçlü karakter özelliklerine uygun olarak etkinliklerin gerçekleştirilmesiyle iyi olu u arttırmak amaçlanmaktadır (Peterson ve Seligman, 2004). Ancak karakter geli imi yaklaşımının karakter geli imini çe itli boyutlarıyla de erlendirerek karakter özelliklerinin zaman içindeki de i imine odaklanmaktadır.

Karakter Geli im ndeksi'ne temel olu turan kuramsal çerçeve olan karakter geli imi yaklaşımında karakter özellikleri; kararlılık (perseverance), alçakgönüllülük (humility), iyimserlik (optimism), nezaket (kindness), yakınlık (love/care), sakinlik (peace), cesaret (courage), bilgelik (wisdom), maneviyat (spirituality), affedicilik (forgiveness) ve dürüstlük (honesty) olmak üzere 11 boyutta de erlendirilmektedir. Kararlılık, zorluklarla kar ıla ılmasına rağmen hedeflerine ulaşmaya ve tamamlamaya çalı mayı; alçakgönüllülük, hataları kabul edebilmeyi, di erlerinin başarılarından da memnun olmayı, ki inin başarılarının be enisine ihtiyaç duymadan güçlü ve zayıf yönlerini ifade edebilmeyi; iyimserlik, gelecekle ilgili pozitif, umutlu, güvende ve co kulu hissetmeyi; nezaket, yardımsever ve anlayı lı olmayı, başarılarının iyili ini dü ünmeyi; yakınlık, di erleriyle güvene ve memnuniyete dayalı iyi ili kiler içinde olmayı; sakinlik, öfke ve strese rağmen sakin kalabilmeyi, cesaret, tehlike kar ısında cesur ve mantıklı seçimler yapabilmeyi; bilgelik, iyi kararlar almayı sa layan sa duyu, bakı açısını ve sonuçlara ili kin farkındalı ı; maneviyat, a kınlı ın farkında olmayıya da duygu durum, dü ünçe ve davranı larını etkileyen manevi hisleri, affedicilik adaletsizlik kar ısında tepki göstermenin üstesinden gelerek affedebilmeyi;

dürüstlük, hile ve aldatma olmadan açıkça ve gizlice dürüst, otantik ve itibarlı olmayı, yalan söylemeyi, aldatmayı veya hırsızlığı seçmemeyi ifade etmektedir (Liston, 2014).

Bu araştırmanın amacı Liston (2014) tarafından ergenlerin karakter gelişim özelliklerini geçerli ve güvenilir bir şekilde değerlendirilebilmek amacıyla geliştirilen Karakter Gelişim İndeksi'ni (Character Growth Index (CGI)) Türkçeye uyarlamak ve bazı psikometrik özelliklerini incelemektir. Karakter güçlerine ilişkin mevcut sınıflamaların ergenlere özel uyarlanmış bir sentezi olarak da ele alınabilecek olan KG'nin kuramsal açıdan Türkiye'deki alan yazına katkı sunacağı düşünülmektedir. Ölçenin Türkiye'deki ergenler üzerinde yapılacak kuramsal ve uygulamalı incelemelerde katılımcı yükünü düşük düzeylerde tutan bir ölçme aracı olarak önemli bir ihtiyaca hitap edeceği öngörülmektedir.

Yöntem

Çeviri Süreci

Karakter Gelişim İndeksi'nin Türkçeye uyarlama çalışması için ölçeni geliştiren Mark Liston ile e-mail yoluyla iletişime geçilmiştir ve ölçenin Türkçeye uyarlanması için izin alınmıştır. Ölçenin Türkçeye çevrilme sürecinde çeviri-tekrar çeviri yöntemi kullanılmıştır (Hambleton, 2005). Ölçek önce iyi derecede İngilizce bilen eğitim bilimleri alanından dört akademisyen tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Çeviriyi yapanlardan üçü daha önce Amerika'da bulunmuş, biri ise İngilizce lisans eğitimini almıştır. Daha sonra biri ilk çeviri grubundan 3 tanesi bağımsız olmak üzere Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alanından dört akademisyen İngilizce ve Türkçe formlar üzerinde tartışarak anlam ve dilbilgisi açısından gerekli düzenlemeleri yapmış ve Türkçe form elde edilmiştir. Ardından daha önce Amerika'da bulunmuş iyi derecede İngilizce bilen bağımsız bir uzman ölçeni Türkçeden İngilizceye geri çevirmiştir. Ölçenin orijinal formu ve geri çeviri formunun uyumlu olduğu görülmüştür. Türkçe ve İngilizce form konusunda ölçeni geliştiren Mark Liston ile görüşülmesi ve uygulamaya geçilebilmesi için gerekli izin alınmıştır. Türkçe forma son ekli verilerek uygulamaya geçilmiştir.

Veri Analizi

Ölçenin yapı geçerliliği doğrulayıcı faktör analiziyle (Maximum Likelihood), güvenilirliği iç tutarlılık yöntemiyle (Cronbach's alpha) incelenmiştir. Madde analizi ise düzeltilmiş madde-toplam puan korelasyonu ile incelenmiştir. KG'nin ölçüt bağımlı geçerlik özelliklerini incelemek için insani Değerler Ölçeni skorları (Dilmaç, 2007) ile KG skorları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. KG alt ölçek skorları için betimsel istatistikler hesaplanmıştır; cinsiyet

farklılıkları olup olmadığını da t-testi ile sınınamıştır. Geçerlik ve güvenirlik analizleri için LISREL 8.88 ve SPSS 20.0 programları kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu İstanbul'daki çeşitli liselerde öğrenim gören 604 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan 318 kadın ve 280 erkek öğrencinin yaşları 14 ile 18 arasında değişmektedir ve yaş ortalamaları $15.68 (\pm 1,14)$ olarak hesaplanmıştır. Öğrencilerin %6'sı cinsiyetini belirtmemiştir. Bu altı katılımcıdan alınan veriler incelemelerde kullanılmamıştır. Katılımcıların 184'ü 9. sınıf, 197'si (% 30.6) 10. sınıf, 138'i (% 32.7) 11. Sınıf (% 22.9) ve 83'ü (% 13.8) 12. sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin 2'si sınıfını belirtmemiştir. Ölçüt bağımlı geçerlik incelemesi ise 53 öğrenciden toplanan veriler üzerinde yapılmıştır.

Tablo 1. de Katılımcıların KG alt ölçeklerine ilişkin düzeyleri toplamda ve cinsiyete göre betimsel istatistikler ile sunulmuştur. Tablo 1. de görüldüğü gibi, katılımcıların Karakter Gelişim İndeksi alt boyut puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediğini belirlemek üzere yapılan t testleri sonucunda sonucunda Nezaket ($t = 2.38, p < .05$) alt boyutunda kadın katılımcılar lehine, yımsarlık ($t = -2.51, p < .05$), Sakinlik ($t = -4.87, p < .001$), Cesaret ($t = -7.04, p < .001$) ve Bilgelik ($t = -2.11, p < .05$), alt boyutlarında erkek katılımcılar lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Karakter Gelişim İndeksi Alt Boyut Puanlarının Betimsel istatistikleri ve Sonuçları

	\bar{X}	S.s	Erkek (N= 280)		Kadın (N= 318)		t	Fark
1. Kararlılık	9.89	3.23	9.86	\pm 3.05	9.91	\pm 3.40	-19	
2. Alçakgönüllülük	10.46	3.28	1.37	\pm 3.23	1.56	\pm 3.36	-71	
3. yımsarlık	11.27	4.4	1.75	\pm 4.09	11.65	\pm 4.58	-2.51*	Erkek
4. Nezaket	8.01	2.94	8.31	\pm 2.81	7.74	\pm 3.01	2.38*	Kadın
5. Yakınlık	8	2.73	7.99	\pm 2.37	8.03	\pm 3.02	-.17	
6. Sakinlik	13.56	4.06	12.71	\pm 3.73	14.29	\pm 4.18	-4.87***	Erkek
7. Cesaret	11.24	3.45	1.21	\pm 3.06	12.13	\pm 3.54	-7.04***	Erkek
8. Bilgelik	10.31	3.16	1.00	\pm 3.04	1.54	\pm 3.24	-2.11*	Erkek
9. Maneviyat	9.28	3.26	9.32	\pm 3.27	9.24	\pm 3.27	.29	
10. Affedicilik	12.91	4.18	12.61	\pm 4.04	13.15	\pm 4.31	-1.57	
11. Dürüstlük	10.46	3.68	1.63	\pm 3.67	1.33	\pm 3.69	1.01	

* $p < .05$. ** $p < .01$. *** $p < .001$

Not: Değerler yükseldikçe ilgili alana ilişkin daha düşük düzeyleri göstermektedir.

Veri Toplama Araçları

Karakter Gelişim İndeksi (KGİ). Liston (2014) tarafından geliştirilen Karakter Gelişim İndeksi (Character Growth Index (CGI)) ergenlerin karakter gelişim özelliklerini geçerli ve güvenilir bir şekilde belirleyebilmeyi amaçlamaktadır. Ölçme aracı kararlılık, alçakgönüllülük, iyimserlik, nezaket, yakınlık, sakinlik, cesaret, bilgelik, maneviyat, affedicilik ve dürüstlük olmak üzere toplam 11 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı ölçeğin toplam puanı için .94, test- tekrar test korelasyon katsayısı .72 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutların güvenilirlik katsayısı dürüstlük dışında .70'in üzerinde çıkmıştır. Açıklayıcı faktör analiz özdeğeri 1'in üzerinde olan toplam varyansın %58,5'ini açıklayan 11 boyutlu bir yapı ile sonuçlanmıştır. Uyum geçerliliği için KGİ ile Karakter Güçleri ve Erdemli Olma Gençlik Envanteri'nin 96 maddelik formunun 52 maddesi arasındaki ilişkilerin .85 düzeyinde olduğu bulunmuştur. Alt boyutlar arasında ilişkiler .41 ile .81 arasında değişmektedir.

İnsani Değerler Ölçeği. İnsani Değerler Ölçeği (DÖ) Dilmaç (2007) tarafından ergenler için geliştirilmiştir. Ölçek 6 alt boyut ve 42 maddeden oluşmaktadır. "Sorumluluk" alt boyutu 7 (yedi) maddeden oluşmakta, maddelerin faktör yük değerleri .53 ile .77 arasında değişmekte ve toplam varyansın % 16.09 açıklanmaktadır. "Dostluk/Arkadaşlık" adı verilen ve varyansın % 5.60'lık katkı sağlayan alt boyut yedi (7) maddeden oluşmakta, maddelerin faktör yükleri .51 ile .79 arasında değişmektedir. "Barışçı Olma" adı verilen ve varyansa % 3.87 katkı sağlayan alt boyut ise (7) yedi madde yer almakta, maddelerin faktör yük değerleri .46 ile .74 arasında değişmektedir. "Saygı" adı verilen ve varyansa %3.30 katkı sağlayan alt boyut ise (7) yedi madde yer almakta, maddelerin faktör yük değerleri .36 ile .69 arasında değişmektedir. "Dürüstlük" adı verilen ve varyansa % 2.99 katkı sağlayan alt boyut ise (7) maddeye yer almakta, maddelerin faktör yük değerleri .45 ile .83 arasında değişmektedir. "Hoş görü" adı verilen ve varyansa % 2.63'lik katkı sağlayan alt boyut (7) yedi maddeden oluşmakta, faktör yükleri ise .36 ile .72 arasında değişmektedir.

DÖ'nün güvenilirlik çalışması için iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. "Sorumluluk" alt ölçeğinin .73, "Dostluk/Arkadaşlık" alt ölçeğinin .69, "Barışçı Olma" alt ölçeğinin .65, "Saygı" alt ölçeğinin .67, "Dürüstlük" alt ölçeğinin .69, "Hoş görü" alt ölçeğinin .70 ve 42 maddelik tüm ölçek için iç tutarlılık katsayısının ise .92 bulunmuştur. DÖ'nün test-tekrar test güvenilirliği için DÖ, 150 ortaöğretim öğrencisinden oluşan bir gruba 20 gün ara ile iki kez uygulanarak test-tekrar test yöntemiyle güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. Bu kararlılık katsayıları "Sorumluluk" için .73, "Dostluk/Arkadaşlık" için .91, "Barışçı Olma" için .80,

“Saygı” için .88, “Dürüstlük” için .75, “Ho görü” için .79 olarak bulunmuştur. Ölçeğin tümü için kararlılık katsayısı: .87 tespit edilmiştir.

Bulgular

Yapı Geçerliliği

Ölçeğin yapı geçerliliği için ölçeğin orijinal formunda bulunan 11 faktörlü yapısının doğrulanması amacıyla Doğulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Doğulayıcı faktör analizinde sınanan modelin uyum yeterliğini belirlemek için pek çok uyum indeksi kullanılmaktadır. CFI, NFI, RFI, IFI ve indeksleri için kabul edilebilir uyum eşiği 0.90 ve mükemmel uyum eşiği 0.95 olarak kabul edilmektedir (Bentler, 1980; Bentler & Bonett, 1980; Marsh, Hau, Artelt, Baumert, & Peschar, 2006). RMSEA için eşikleri ise kabul edilebilir uyum için 0.08 ve mükemmel uyum eşiği için 0.05 olarak kabul edilmektedir (Brown ve Cudeck, 1993; Byrne ve Campbell, 1999). χ^2/sd eşiği için ise 2-3 aralığı kabul edilebilir uyum; 0-2 aralığı ise iyi uyum göstergesi olarak kabul edilmektedir (Schermelleh-Engel ve Moosbrugger, 2003).

Karakter Gelişim İndeksi'nin 11 boyutlu modelin uyum indeksleri incelendiğinde ölçeğin 11 boyutlu modelinin kabul edilebilir düzeyde uyum verdiği görülmüştür. Doğulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen uyum indeksi değerleri Tablo 2'de görülmektedir. Ölçeğin 11 boyutlu faktör yapısı ve faktörler arasındaki ilişkileri şekil 1'de görülmektedir. Ölçekteki maddelerin faktör yükleri .30 ile .80 arasında değişmektedir. Tablo 2 incelendiğinde χ^2/sd oranının b- kabul edilebilir uyum düzeyinde; CFI ve IFI değerlerinin mükemmel uyum düzeyinde; NFI, NNFI ve RFI'nın kabul edilebilir uyum düzeyinde olduğu görülmektedir. Hata göstergeleri olan RMSEA ve SRMR değerlerinin de kabul edilebilir aralıklarda olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Karakter Gelişim İndeksi'nin Uyum Yılı İndekslerine İlişkin Değerleri

KG	χ^2/sd	CFI	NFI	NNFI	IFI	RFI	SRMR	RMSEA
	2.47	.95	.92	.94	.95	.91	.070	.049

KG'nin 11 boyutlu yapısının üst bir kapsayıcı gizil değişiminde toplamı toplanamayacakları değerlendirilerek üzere yapılan ikinci düzey doğulayıcı faktör analizi sonuçları da orijinal model düzeyinde olmasa da kabul edilebilir uyum değerleri vermiştir. DFA sonucunda elde edilen uyum indeksi değerleri Tablo 3'te görülmektedir.

Tablo 3. Karakter Geli im ndeksi'nin ikinci Düzey DFA Modelinin Uyum iyili i ndekslerine li kin De erleri

KG	χ^2/sd	CFI	NFI	NNFI	IFI	RFI	SRMR	RMSEA
	2.85	.94	.90	.94	.94	.90	.080	.056

Tablo 3. ncelendi inde ise bütün uyum iyili i gösterge de erlerinin kabul edilebilir aralıklarda oldu u görülmektedir. Ölçe in 11 faktörlü yapısı ve faktörler arasındaki ili kileri ekil 1.'de verilmi tir. Ölçe in 11 boyut ve bir üst faktörlü yapısı ve faktörler arasındaki ili kileri ise Ek 2.' de verilmi tir.

Karakter Geli im ndeksi'nin Alt Boyutları Arasındaki li kiler

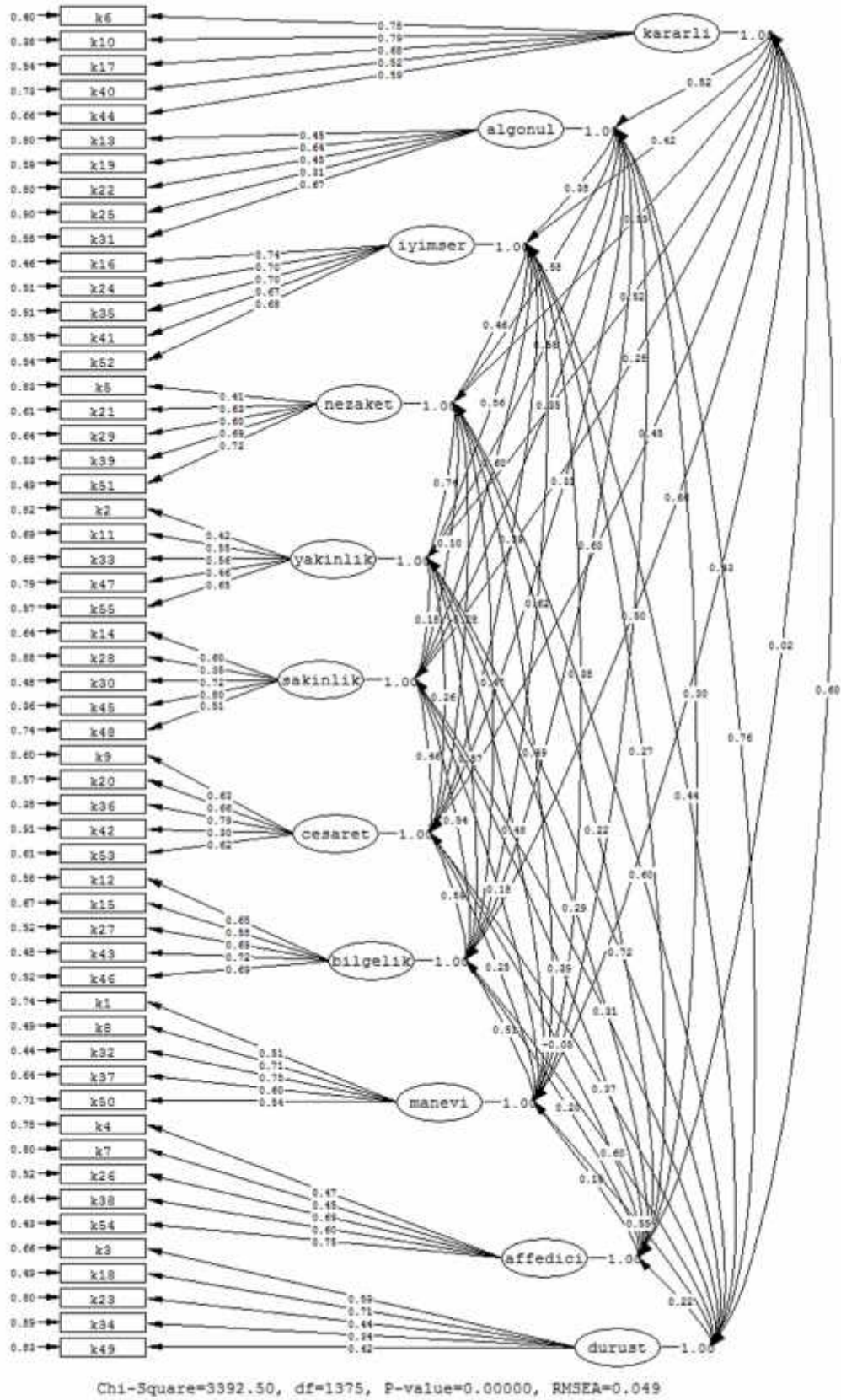
Karakter Geli im ndeksi'nin alt boyutları arasındaki korelasyon katsayılarını ve betimsel istatistiklerini gösteren bulgular Tablo 4'te yer almaktadır. Affedicilik ile cesaret ve kararlılık skorları arasındaki ili kiler anlamsız ($p > .05$) di er bütün ili kiler ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bulunmu tur.

Tablo 4

Karakter Geli im ndeksi'nin Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon Katsayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Kararlılık	1										
2. Alçakgönüllülük	.43**	1									
3. yimserlik	.40**	.28**	1								
4. Nezaket	.47**	.38**	.32**	1							
5. Yakınlık	.42**	.36**	.42**	.51**	1						
6. Sakinlik	.28**	.30**	.49**	.10*	.17**	1					
7. Cesaret	.41**	.26**	.33**	.31**	.23**	.38**	1				
8. Bilgelik	.59**	.43**	.50**	.36**	.40**	.46**	.49**	1			
9. Maneviyat	.38**	.34**	.33**	.37**	.37**	.17**	.19**	.39**	1		
10. Affedicilik	.07	.25**	.23**	.21**	.28**	.31**	-.01	.17**	.19**	1	
11. Dürüstlük	.43**	.46**	.29**	.35**	.42**	.23**	.25**	.38**	.37**	.22**	1
Ortalama	9.89	10.46	11.27	8.01	8.00	13.56	11.24	10.31	9.28	12.91	10.46
Standart Sapma	3.23	3.28	4.40	2.94	2.73	4.06	3.45	3.16	3.26	4.18	3.68

* $p < .05$. ** $p < .01$.

ekil 1. Karakter Geli im ndeksi'nin Path Diyagramı ve Faktör Yükleri

Uyum Geçerli i

Karakter Geli im ndeksi'nin uyum geçerli ini incelemek için nsani De erler Ölçe i puanları (Dilmaç, 2007) ile KG puanları arasındaki ili kiler incelenmiştir. Çalı ma 53 ergen üzerinde yürütülmü tür. Kararlılık alt boyutu sorumluluk (.63), Dostluk (.31) Barı (.30) ve Saygı (.60) de erleriyle; Alçakgönüllülük alt boyutu sorumluluk (.41), Saygı (.27) ve Dürüstlük (.33) de erleriyle; yimserlik alt boyutu Sorumluluk (.44), Dostluk (.37) Barı (.44) ve Saygı (.65) de erleriyle; Nezaket alt boyutu Dostluk (.37) ve Saygı (.39) de erleriyle; Yakınlık alt boyutu Dostluk (.37) de eriyile; Sakinlik alt boyutu Saygı (.46) ve Ho görü (.31) de erleriyle; Cesaret alt boyutu Sorumluluk (.46), Dostluk (.38) ve Barı (.36) de erleriyle; Bilgelik alt boyutu Sorumluluk (.46), Dostluk (.44) Barı (.38) ve Saygı (.62) de erleriyle; Maneviyat alt boyutu Sorumluluk (.37), Dostluk (.30) Barı (.31) ve Saygı (.54) de erleriyle; Affedicilik alt boyutu Ho görü (.31) de eriyile; Dürüstlük alt boyutu Barı (.47) ve Saygı (.36) de erleriyle pozitif yönde anlamlı olarak ili kili bulunmu tur. Karakter Geli im ndeksi ile nsani De erler Ölçe i arasındaki korelasyon katsayılarını ve betimsel istatistiklerini gösteren bulgular Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5. *Karakter Geli im ndeksi ile nsani De erler Ölçe i Arasındaki li kiler*

Alt Boyutlar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1. Kararlılık	1																
2. Alçakgönüllülük	.318*	1															
3. yimserlik	.483**	.143	1														
4. Nezaket	.261	.281*	.152	1													
5. Yakınlık	.154	.00	.272*	.182	1												
6. Sakinlik	.325*	.133	.570**	.132	-.12	1											
7. Cesaret	.526**	.462**	.283*	.278*	.265	.25	1										
8. Bilgelik	.617**	.327*	.554**	.254	.179	.449**	.674**	1									
9. Maneviyat	.366**	.320*	.571**	.228	.163	.337*	.317*	.416**	1								
1. Affedicilik	-.05	-.16	.198	.037	.041	.359**	-.21	-.06	.137	1							
11. Dürüstlük	.324*	.430**	.417**	.309*	.065	.307*	.089	.315*	.183	-.03	1						
12. Sorumluluk	.633**	.406**	.439**	.267	.062	.347*	.461**	.460**	.369**	.021	.246	1					
13. Dostluk	.313*	.27	.373**	.369**	.325*	.244	.383**	.435**	.304*	.014	.155	.315*	1				
14. Barı	.298*	.245	.441**	.268	-.07	.193	.135	.379**	.314*	.15	.465**	.458**	.237	1			
15. Saygı	.599**	.272*	.649**	.387**	.032	.459**	.355**	.621**	.537**	.18	.361**	.681**	.364**	.471**	1		
16. Dürüstlük	-.07	.326*	-.08	.229	-.06	-.13	.243	.073	-.05	-.2	.098	-.05	.077	.077	.004	1	
17. Ho görü	-.08	-.07	.216	.235	.057	.309*	.124	.14	.18	.530**	-.09	.116	.223	.141	.273*	.027	1
Ortalama	20.06	19.7	18.58	21.9	21.43	14.82	18.35	18.8	19.76	15.49	19.21	25.28	28.33	25.79	27.32	23.81	22.63
Standart Sapma	3.44	3.05	3.31	2.3	2.32	3.55	3.33	3.35	2.94	4.57	3.05	4.2	3.47	4.83	4.46	2.92	3.85

N= 53 ** $p < .01$. * $p < .05$

Madde Analizi ve Güvenirlik

KG maddelerinin toplam puanı yordama gücünü ve ayırt edicili ini belirlemek üzere madde analizi yapılmı tır. Ölçekteki maddelerin düzeltilmi madde toplam puan korelasyonları Kararlılık alt boyutu için .42 ile .68, Alçakgönüllülük alt boyutu için .26 ile .44, yımserlik alt boyutu için .58 ile .64, Nezaket alt boyutu için .32 ile .56, Yakınlık alt boyutu için .36 ile .47, Sakinlik alt boyutu için .25 ile .66, Cesaret alt boyutu için .22 ile .57, Bilgelik alt boyutu için .56 ile .62, Maneviyat alt boyutu için .43 ile .67, Affedicilik alt boyutu için .42 ile .61, Dürüstlük alt boyutu için .22 ile .43 arasında de i mektedir. Bulgular Tablo 6'da verilmi tır.

Tablo 6. *Karakter Geli im ndeksi'nin Güvenirlik ve Madde Analizleri*

	Madde No	Min	Max	\bar{X}	Ss	r_{jk}	
Kararlılık	k6	1.00	5.00	2.07	.86	.67	.79
	k10	1.00	5.00	2.06	.91	.68	
	k17	1.00	5.00	1.97	.87	.59	
	k40	1.00	5.00	1.72	.82	.42	
	k44	1.00	5.00	2.06	.93	.49	
Alçakgönüllülük	k13	1.00	5.00	2.20	1.20	.35	.60
	k19	1.00	5.00	1.87	.90	.43	
	k22	1.00	5.00	1.67	.99	.32	
	k25	1.00	5.00	2.62	1.22	.26	
	k31	1.00	5.00	2.09	.96	.44	
yımserlik	k16	1.00	5.00	2.03	1.07	.67	.83
	k24	1.00	5.00	2.46	1.19	.64	
	k35	1.00	5.00	2.18	1.22	.64	
	k41	1.00	5.00	2.42	1.13	.58	
	k52	1.00	5.00	2.20	1.08	.61	
Nezaket	k5	1.00	5.00	1.81	1.10	.32	.71
	k21	1.00	5.00	1.56	.78	.55	
	k29	1.00	5.00	1.62	.86	.47	
	k39	1.00	5.00	1.44	.73	.56	
	k51	1.00	5.00	1.59	.79	.54	
Yakınlık	k2	1.00	5.00	1.89	.96	.36	.65
	k11	1.00	5.00	1.48	.72	.46	
	k33	1.00	5.00	1.52	.80	.43	
	k47	1.00	5.00	1.66	.97	.37	
	k55	1.00	5.00	1.45	.74	.47	
Sakinlik	k14	1.00	5.00	2.69	1.22	.52	.72
	k28	1.00	5.00	2.27	1.09	.25	
	k30	1.00	5.00	3.01	1.21	.56	
	k45	1.00	5.00	2.70	1.11	.66	
	k48	1.00	5.00	2.89	1.25	.45	
Cesaret	k9	1.00	5.00	2.09	.94	.57	.73
	k20	1.00	5.00	2.47	1.03	.50	
	k36	1.00	5.00	2.34	1.03	.65	
	k42	1.00	5.00	1.67	.80	.22	
	k53	1.00	5.00	2.66	1.16	.51	
Bilgelik	k12	1.00	5.00	2.00	.77	.56	.79
	k15	1.00	5.00	2.11	.93	.51	
	k27	1.00	5.00	2.13	.86	.59	
	k43	1.00	5.00	1.98	.83	.62	
	k46	1.00	5.00	2.09	.87	.59	
Maneviyat	k1	1.00	5.00	1.93	.95	.43	.75
	k8	1.00	5.00	1.71	.82	.60	
	k32	1.00	5.00	1.95	.96	.64	
	k37	1.00	5.00	1.99	.94	.47	
	k50	1.00	5.00	1.69	.95	.43	
Affedicilik	k4	1.00	5.00	2.03	1.03	.42	.74
	k7	1.00	5.00	2.01	1.09	.39	
	k26	1.00	5.00	2.92	1.31	.59	
	k38	1.00	5.00	3.03	1.26	.49	
	k54	1.00	5.00	2.91	1.28	.61	
Dürüstlük	k3	1.00	5.00	1.62	.78	.40	.62
	k18	1.00	5.00	1.83	.97	.43	
	k23	1.00	5.00	3.04	1.30	.42	
	k34	1.00	5.00	2.50	1.54	.35	
	k49	1.00	5.00	1.47	1.13	.33	

Karakter Geliim indeksi'nin Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı ölçe in toplam puanı için .92 olarak hesaplanmıştır. Ölçe in alt boyutlarının Cronbach alpha iç tutarlılık katsayıları Kararlılık alt boyutu için .79, Alçakgönüllülük alt boyutu için .60, yimserlik alt boyutu için .83, Nezaket alt boyutu için .71, Yakınlık alt boyutu için .65, Sakinlik alt boyutu için .72, Cesaret alt boyutu için .73, Bilgelik alt boyutu için .78, Maneviyat alt boyutu için .74, Affedicilik alt boyutu için .74, Dürüstlük alt boyutu için .62 olarak bulunmu tur.

Tartı ma

Bu çalı mada Karakter Geliim indeksi'nin Türkçeye uyarlanması ve Türkçe formun geçerlik ve güvenilirli inin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla öncelikle özenli bir çeviri çalı ması yürütülmü tür. Ölçek iyi derecede ngilizce bilen dört akademisyen tarafından Türkçeye çevrilmi tir. Daha sonra iyi derecede ngilizce bilen dört ba ımsız uzman ölçe i ngilizceye geri çevirmi tir. Son düzenlemelerin ve orijinal ölçe in yazarından alınan son onayın ardından Türkçe form uygulamaya hazır hale getirilmi tir.

Do rulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre, uyum indekslerinin kabul edilebilir ve iyi uyum de erleri dikkate alındı nda ölçe in 11 faktörlü yapısının iyi uyum verdi i görülmü tür. Liston (2014) çalı masında ileride yapılacak çalı malarda KG için tek bir üst karakter gücü faktörünün incelenmesini önermi tir. Bu önerisini dikkate alarak orijinal modele ek olarak sınanan bir üst düzey faktör ve 11 alt boyutlu modelin uyum iyili i de erleri kabul edilebilir sınırlarda çıkmakla birlikte faktörler arası korelasyonların orta düzeylerde olması ve de erlerin ayrık davranı sal içerikleri nedeniyle psikometrik ve kuramsal açıdan sorunlu olaca ı söylenebilir. Bu sorunların ba nda alt ölçek içeriklerinin birbirinden ayrık ve zıt özellikler ta ımasıdır. Söz gelimi bu ara tırmada da görüldü ü gibi cesaret gücü ve affedicilik gücü birbiriyle anlamlı ili ki içinde olmayabilir.

Bu nedenle ölçe in orijinal çalı mada oldu u gibi alt ölçek puanlarına göre de erlendirilmesi önerilmektedir. Uyum geçerli i çalı masında da DÖ boyutları ile KG boyutları arasında anlamlı ili kiler bulunmu tur. Bununla birlikte örneklem sayısının dü üklü ü çalı manın bir sınırlılı ı olarak ifade edilebilir.

Karakter Geliim indeksi'nin güvenilirlik çalı malarında Cronbach alpha iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Cronbach alpha iç tutarlılık katsayılarının .70'in üzerinde olması yeterli kabul edilmektedir (Kline, 2000). Bununla birlikte alanyazında, bu katsayının ço u ölçek türü için katı bir kriter oldu u (Bollen, 1989) ve özellikle kuramsal geni li e sahip yapılarda bu yapıyla ili kili davranı lar arasındaki ili kiler bakımından orta

düzeylerdeki Cronbach alfa katsayıları maddelerin yapının geni li ini yansıtabilece i şekilde seçilmesi veya her bir alt ölçek için az madde olmasından da kaynaklanabildi i (Ryff ve Keyes, 1995) de savunulabilmektedir. Alçakgönüllülük, dürüstlük ve yakınlık alt ölçeklerinin birinci standarda göre dü ük oldu u ancak söz konusu durumların KG için de geçerli olabilece i de erlendirildi inde kabul edilebilir düzeylerde oldukları savunulabilir. Alanyazındaki .70 düzeyinin altında Cronbach Alpha katsayıları hesaplanan alçakgönüllülük, dürüstlük ve yakınlık alt ölçeklerinin do rulayıcı faktör analizinde de di er yapılarla uyumlu görülmü tür. Sonuç olarak ölçe in iç tutarlık güvenirlik düzeylerinin yeterli oldu u söylenebilir.

Ölçe in madde analizi için düzeltilmi madde toplam korelasyonları incelenmi tir. Düzeltilmi madde toplam korelasyonları test maddelerinden alınan puanlar ile testin toplam puanı arasındaki ili kiyi açıklar ve bu de erlerin pozitif ve yüksek olması bir ölçme aracındaki her bir maddenin benzer davranı ları örnekledi ini gösterir. Düzeltilmi madde toplam korelasyonlarının .30 ve üzerinde olması yeterli kabul edilmektedir; bununla birlikte sınırlı sayıda madde için .20 - .30 aralı nın da kabul edilebilir oldu u söylenebilir (Büyüköztürk, 2010). 22., 28. ve 42. Maddeler dı ındaki maddelerin madde toplam puan korelasyonlarının .30'un üzerinden oldu u görülmü tür. Bu üç maddenin de ölçek maddelerine oranla az sayıda oldu u savunulabilir.

Sonuç ve Öneriler

Geçerlik ve güvenirlik çalı malarından elde edilen bulgular ö rencilerin karakter geli imini kararlılık, alçakgönüllülük, iyimserlik, nezaket, yakınlık, sakinlik, cesaret, bilgelik, maneviyat, affedicilik ve dürüstlük özellikleriyle ölçmeyi amaçlayan Karakter Geli im ndeksi'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik özelliklerinin kabul edilebilir düzeyde oldu u söylenebilir. Yapılan çalı ma ölçe in iç tutarlılık güvenirli inin alçakgönüllülük, dürüstlük ve yakınlık alt boyutları dı ında yeterli oldu unu göstermi tir. Ancak ölçe in zaman içindeki güvenirli ini ölçmek için test tekrar-test çalı masının yapılması ölçe in güvenirlik özelliklerinin anlaşılmasına katkı sa layabilir. Bu ara tırmada yapılan ölçüt ba ıntılı geçerlik çalı masına tamamlayıcı olarak, ölçe in uyum geçerli ini ve farklı davranı sal çıktılarla ili kilerini belirlemek amacıyla Karakter Geli im ndeksi skorlarının Karakter Güçleri ve Erdemli Olu Gençlik Envanteri (Kabakçı, 2013) ve Ahlaki Olgunluk Ölçe i (Dilmaç, 1999) gibi karakter geli imiyle ilgili çe itli psikolojik yapıları de erlendiren

ölçme araçlarından alınan skorlarla ili kisi ve disiplin sorunları, okul iklimi ve zorbalık gibi birtakım de i kenlerle ili kisi de incelenebilir. Ölçe in farklı ara tırmalarda ve örneklemeler üzerinde kullanılması, ölçe in psikometrik özelliklerinin anlaşılmasına katkıları sağlayabilir.

Kaynakça

- Bentler, P. M. (1980). Multivariate analysis with latent variables: Causal modeling. *Annual Review of Psychology*, 31, 419-456.
- Bentler, P. M., & Bonett, D. G. (1980). Significance tests and goodness of fit in the analysis of covariance structures. *Psychological Bulletin*, 88, 588-606.
- Bollen, K. A.(1989). *Structural equations with latent variables*. New York: John Wiley
- Brown, M. ve Cudeck, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit. çinde: K. A. Bollen ve J. S. Long (Ed.), *Testing structural equation models* (s. 136-162). Beverly Hills, CA: Sage.
- Byrne, B., & Campbell, T. L. (1999). Cross-cultural comparisons and the presumption of equivalent measurement and theoretical structure: A look beneath the surface. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 30(5), 555-574.
- Büyüköztürk, . (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi yayınları.
- Dılmaç. B. (1999). *İköretim öğrencilerine insani değerler eğitimi verilmesi ve Ahlakî Olgunluk Ölçeği ile eğitimin sınılanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 87087)
- Dılmaç, B. (2007). *Bir grup fen lisesi öğrencisine verilen insani değerler eğitiminin insani değerler ölçme aracı ile sınılanması*. (Yayımlanmamış doktora lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 211415)
- Ekici, H. (2003) Temel insani değerlerin kazandırılmasında bir yaklaşım: Karakter eğitimi programları. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1(1), 79-96.
- Gillham, J. Adams-Deutsch, Z., Werner, J., Reivich, K., Coulter-Heindl, V., Linkins, M. ve diğ. (2011). Character strengths predict subjective well-being during adolescence. *The Journal of Positive Psychology*, 6(1), 31-44.
- Hambleton, R. K. (2005).Issues, designs, and technical guidelines for adapting tests into multiple languages and cultures. çinde R. K. Hambleton, P. Merenda, ve C. Spielberger (Ed.), *Adapting Educational and Psychological Tests for Cross-Cultural Assessment* (s. 3-38). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

- Kabakçı, Ö. F. (2013). Karakter güçleri açısından pozitif gençlik gelişiminin incelenmesi. (Yayımlanmamış doktora lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 339024)
- Kline, P. (2000). *Handbook of psychological testing* (2. Baskı.). London: Routledge.
- Lerner, J. V., Phelps, E., Forman, Y., ve Bowers, E. P. (2009). Positive youth development. çinde R. M. Lerner ve L. Steinberg (Ed.), *Handbook of adolescent psychology: Vol. 1. Individual bases of adolescent development* (3. Basım., s. 524–585). Hoboken, NJ: Wiley.
- Lickona, T. (1996). Eleven principles of effective character education. *Journal of Moral Education*, 25(1), 93-100.
- Lickona, T. (2009). *Educating for character: How our schools can teach respect and responsibility*. New York: Bantam
- Liston, M. (2014). *Conceptualizing and validating the Character Virtues Index (CVI)*. (Order No. 3633828, University of Missouri - Saint Louis). *ProQuest Dissertations and Theses*, 334. <http://search.proquest.com/docview/1611144972?accountid=35915> adresinden elde edildi.
- Lounsbury, J. W., Fisher, L. A., Levy, J. J., ve Welsh, D. P. (2009). An investigation of character strengths in relation to the academic success of college students. *Individual Differences Research*, 7(1), 52-69.
- McCullough, M. E., & Snyder, C. R. (2000). Classical source of human strength: Revisiting an old home and building a new one. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 19, 1–10.
- Marsh, H. W., Hau, K. T., Artelt, C., Baumert, J., & Peschar, J. L. (2006). OECD's brief self-report measure of educational psychology's most useful affective constructs: Cross-cultural, psychometric comparisons across 25 countries. *International Journal of Testing*, 6(4), 311-360
- McCullough, M.E., & Snyder, C.R. (2000). Classical sources of human strength: Revisiting an old home and building a new one. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 19, 1-10.
- Peterson, C. ve Seligman, M. E. P. (2004). *Character strengths and virtues a handbook and classification*. New York: Oxford University Press.

- Ryan, R. M. ve Deci, E. L. (2001). On happiness and human potentials: A review of research on hedonic and eudaimonic well-being. *Annual Review of Psychology*, 52, 141–166.
- Ryff, C. D., ve Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), 719- 727.
- Schwartz, S. H. (1994). Are there universal aspects in the content and structure of values? *Journal of Social Issues*, 50, 19-45. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1540-4560.1994.tb01196.x>.
- Sperry, L. ve Shafranske, E. P. (2007). Approaches to spiritually oriented psychotherapy: a comparative analysis. çinde Sperry, L. ve Shafranske, E. P. (Ed.), *Spiritually oriented psychotherapy* (s. 333-350). Washington, DC: American Psychological Association.
- Schermelleh-Engel, K. ve Moosbrugger, H., (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Seligman, M. E. P. (2002). Positive Psychology, Positive Prevention, and Positive Therapy. çinde Snyder, C. R. ve Lopez, S.J. (Ed.). *Handbook of Positive Psychology*. Oxford University Press, s. 3-9.
- Seligman, M. E. P. ve Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive Psychology: An Introduction. *American Psychologist*, 55(1), 5-14.
- Türk Milli E itimi Temel Kanunu. (1973, 14 Haziran). Resmi Gazete (Sayı: 14574). <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf> adresinden elde edildi
- Waters, L. (2011). A review of school-based positive psychology interventions. *The Australian Educational and Developmental Psychologist*, 28, 75-90.
- Waters, L. (2014). Balancing the curriculum: Teaching gratitude, hope and resilience. çinde H. Sykes (Ed.), *A love of Ideas* (s. 117–124). Albert Park: Future Leaders Press.

Extended Summary

In the context of psychology, virtues are defined as psychological processes that enable thoughts and behaviors that are beneficial for the individual and society. The character is emphasized to be a higher order construct, consisting of a combination of certain virtues (McCullough & Snyder, 2000). Peterson and Seligman (2004) define the character strength as positive features consisting of character traits. Peterson and Seligman (2004) define the character strengths and visible values in behavior (values in action) in the same way, thus indicating that virtue is a high-level feature encompassing these strengths. In this framework, character strengths described as positive traits are reflected in thoughts, feelings and behaviors. Character powers arise in various levels and individual differences can be measured.

In the Character Development Approach which is the theoretical framework that underpins the Character Growth Index, character characteristics are evaluated in 11 dimensions, namely: kindness, spirituality, perseverance, forgiveness, optimism, wisdom, courage, peace, love, honesty, humility. *Perseverance* is characterized by striving to achieve one's goals and complete tasks despite difficulties; *humility*, by accepting mistakes, being satisfied with the success of others, being able to express strengths and weaknesses without the need of someone else's liking; *optimism*, by being positive, hopeful, feeling safe and enthusiastic about the future, kindness being kind, helpful and understanding, caring about the wellbeing of others; love by affinity good relationships with others based on trust and satisfaction; *peace*, by the ability to remain calm despite the anger and stress, courage, ability to make bold and sensible choices in the face of danger; *wisdom*, by a common sense enabling good decisions, perspective and awareness of the consequences; *spirituality*, by awareness of transcendence or spiritual feelings that affect emotions, thoughts and behaviors, *forgiveness*, by the ability to forgive overcoming the tendency to react against injustice and *honesty*, by the ability to be honest, authentic and reputable, openly and secretly, not to lie, or to choose to deceive or steal (Liston, 2014). The purpose of this research is to adapt the Character Growth Index (CGI) by Liston (2014), intended as a measure to evaluate the character development characteristics of adolescents in a valid and reliable way, into Turkish and to examine the main psychometric properties.

Adaptation permission has been obtained from Mark Liston, author of the original version, by e-mail communication for the CGI Turkish adaptation study. In the process of translating

CGI Turkish, translation-back translation method was used. Reliability was examined by internal consistency method and construct validity was tested by confirmatory factor analysis. The item analysis was conducted by the corrected item-total score correlations. In terms of the criterion validity, the correlation coefficients between the Humanitarian Values Scale subscale scores (Dilmaç, 2007) and the CGI subscale scores were calculated.

The study group of study consisted of 604 students studying in various high schools in Istanbul. The ages of 318 female and 280 male students participating in the study ranged from 14 to 18 and the mean age was calculated as 15.68 (\pm 1.14). The criterion-related validity test was conducted on data collected from 53 students.

Confirmatory factor analysis was conducted for examining the construct validity of CGI. The results of CFA demonstrated that 11 factor model fitted the data well ($\chi^2/df= 2.47$, CFI= .95, NFI= .92, NNFI = .94, IFI= .95, RFI= .91, SRMR= .070, RMSEA= .049). Factor loadings ranged between .30 and .80. The model with 11 subscales and one overarching factor had an acceptable level of fit to the data in the second order CFA.

In terms of the criterion validity, the correlation coefficients calculated between the Humanitarian Values Scale subscale scores and the CGI subscale scores ranged from .30 to .65.

Item analysis was conducted for determining the predictive powers of CGI items on the total scores and discriminativeness of the items. The corrected item-total correlations ranged between .22 and .68. The internal consistency reliability coefficient of CGI was calculated as .92. The internal consistency reliability coefficients of the subscales ranged between .60 and .83. Correlation coefficients between CGI subscale scores ranged from .00 to .50.

CFA was applied to examine the construct validity of the scale in order to test the 11-factor structure as it was in its original form. The results of CFA demonstrated that 11 factor model had good level of fit coefficients when compared to the standards set in the relevant literature (Bentler, 1980; Bentler & Bonett, 1980; Brown & Cudeck, 1993; Byrne & Campbell, 1999; Marsh, Hau, Artelt, Baumert, & Peschar, 2006, Schermelleh-Engel & Moosbrugger, 2003). In addition to the original model tested, The model with 11 subscales and one overarching factor had an acceptable level of fit to the data in the second order CFA. However, since the correlations between factors are low to moderate and character strengths involved may have discrete behavioral contents; that model seems implausible in terms of psychometric and

theoretical prospects. For this reason, it is suggested that the scale should be evaluated based on the subscale scores as it is in the original study.

In the reliability study Cronbach alphas were higher than the cutoff level of .70 (Kline, 2000) except for the honesty, humility and love subscales. All CGI items had higher corrected item-total correlations higher than .30 which is regarded as the cutoff level (Büyüköztürk, 2010) except for items 22, 28, and 42. Since all these items performed well in the CFA and for the intent of staying true to the original CGI structure, none of these items or subscales was removed.

Based on the present findings, CGI Turkish form can be regarded as a valid and reliable instrument. However, test re-test reliability studies can contribute to understanding the reliability characteristics reliability of CGI over time. Utilizing CGI in different studies and on different samples, contribute to its psychometric efficacy.

Ek 1: Karakter Gelişim İndeksi Örnek Maddeleri

Örnek Madde

4. Ben affedici bir insanım.
31. Bir hata yaptığımda bunu itiraf edecek kadar alçakgönüllüyüm.
12. Doğru kararlar verir ve problemlerimi çözebilirim.
9. Tehlikeli durumlarla karşılaşta cesurca davranırım.
3. Ben dürüst biriyim ve verdiğim sözleri tutarım.
24. Zor zamanlarına rağmen hayata tutkuyla bağlıyım.
6. Ne kadar zor olursa olsun başarıyı bitiririm.
1. Manevi yönüm oldukça güçlüdür ve bu değer yargılarımı etkiler.
21. Zarar gören birilerini gördüğümde onlara yardım ederim.
14. Kötü bir şey olduğunda kendimi sakinle tenebilirim.
33. Yakın arkadaşlarım beni iyi tanırlar ve bana güvenirlere.

Alt Boyut

- affedicilik (forgiveness)
alçakgönüllülük (humility)
bilgelik (wisdom)
cesaret (courage)
dürüstlük (honesty)
iyimserlik (optimism)
kararlılık (perseverance)
maneviyat (spirituality)
nezaket (kindness)
sakinlik (peace)
yakınlık (love/care)

Ek 2. Karakter Geli im ndeksi'nin Path Diyagramı ve Faktör Yükleri

